

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

23. april 2020 *

»Præjudiciel forelæggelse – arbejdskraftens frie bevægelighed – artikel 45, stk. 1, TEUF – løn – indplacering på trin i en aflønningsordning – aflønningsordning, der knytter en højere aflønning til anciennitet erhvervet ved den samme arbejdsgiver – begrænset hensyntagen til tidligere relevante beskæftigelsesperioder tilbagelagt ved en arbejdsgiver i en anden medlemsstat end oprindelsesmedlemsstaten«

I sag C-710/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesarbeitsgericht (forbundsdomstol i arbejdsretlige sager, Tyskland) ved afgørelse af 18. oktober 2018, indgået til Domstolen den 14. november 2018, i sagen

WN

mod

Land Niedersachsen,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, P.G. Xuereb, og dommerne A. Arabadjiev (refererende dommer) og A. Kumin,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- WN ved Rechtsanwalt K. Otte,
- Land Niedersachsen ved Rechtsanwältin J. Rasche,
- den tyske regering ved J. Möller og S. Eisenberg, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. van Beek og B.-R. Killmann, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 45 TEUF og artikel 7, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 492/2011 af 5. april 2011 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen (EUT 2011, L 141, s. 1).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet inden for rammerne af en tvist mellem WN og Land Niedersachsen (delstaten Niedersachsen, Tyskland) vedrørende delvis hensyntagen til tidligere relevante beskæftigelsesperioder, som sagsøgeren i hovedsagen har tilbagelagt hos en arbejdsgiver i Frankrig, med henblik på at fastlægge størrelsen af vedkommendes løn.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 492/2011 fastsætter:
»1. En arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, må ikke på grund af sin nationalitet behandles anderledes på de øvrige medlemsstaters område end indenlandske arbejdstagere med hensyn til beskæftigelses- og arbejdsvilkår, navnlig for så vidt angår aflønning, afskedigelse og, i tilfælde af arbejdsløshed, genoptagelse af beskæftigelse i faget eller genansættelse.«
- 4 Artikel 1 i direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (EFT 1999, L 175, s. 43, herefter »rammeaftalen«), foreskriver, at den i bilaget indeholdte aftale skal iværksættes.
- 5 Rammeaftalens § 3 med overskriften »Definitioner« har følgende ordlyd:
»I denne aftale forstås ved:
1. »en person med tidsbegrænset ansættelse«: en person, som har en ansættelseskontrakt, der er indgået direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, eller som indgår i et ansættelsesforhold, etableret direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, når tidspunktet for ansættelseskontraktens eller ansættelsesforholdets udløb er fastlagt ud fra objektive kriterier, såsom en bestemt dato, fuldførelsen af en bestemt opgave eller indtrædelsen af en bestemt begivenhed.
2. »en sammenlignelig fastansat«: en fastansat i samme virksomhed, der har en tidsbegrænset ansættelseskontrakt eller indgår i et tidsbegrænset ansættelsesforhold, og som udfører samme eller tilsvarende arbejde/beskæftigelse, idet der tages hensyn til kvalifikationer/færdigheder. Hvor der ikke findes nogen sammenlignelig fastansat i samme virksomhed, skal sammenligningen ske ved henvisning til den kollektive aftale, der gælder på området, eller – hvis en sådan ikke foreligger – til national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis.«

- 6 Rammeaftalens § 4 med overskriften »Princippet om ikke-diskrimination« er affattet som følger:
- »1. Ansættelsesvilkårene for personer med tidsbegrænset ansættelse må ikke være mindre gunstige end de, der gælder for sammenlignelige fastansatte, hvis dette udelukkende er begrundet i kontraktens tidsbegrænsede varighed, og forskelsbehandlingen ikke er begrundet i objektive forhold.
 - 2. Hvor det er hensigtsmæssigt, gælder princippet om pro rata temporis.
 - 3. Gennemførelsesbestemmelserne til efterlevelse af denne artikel fastsættes af medlemsstaterne – efter høring af arbejdsmarkedets parter – og/eller af arbejdsmarkedets parter under hensyntagen til fællesskabsret, national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis.
 - 4. Bestemmelser, hvorefter der ved særlige ansættelsesvilkår kræves tilbagelagt en bestemt tjenesteperiode, skal være de samme for personer med tidsbegrænset ansættelse som for fastansatte, medmindre kravet om en forskellig ansættelsesperiode er begrundet i objektive forhold.«

Tysk ret

- 7 Tarifvertrag für den öffentlichen Dienst der Länder (kollektiv overenskomst for offentligt ansatte i delstaterne) i den affattelse, der fulgte af ændringsoverenskomst nr. 7 af 9. marts 2013, som finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »TV-L«), bestemmer i § 12 med overskriften »Indplacering«:

»1. Arbejdstageren modtager aflønning i henhold til den lønklasse, vedkommende er indplaceret i.

[...]«

- 8 § 16 i TV-L fastsætter løntrinnene inden for en lønklasse i lønskemaet som følger:

»1. Lønklasserne 9-15 omfatter fem løntrin [...]

2. Ved ansættelsen indplaceres arbejdstagerne i løntrin 1, i det omfang de ikke har relevant erhvervs erfaring. Hvis arbejdstagerne har erhvervet en relevant arbejds erfaring på mindst ét år inden for rammerne af et tidligere tidsbegrænset eller fast ansættelsesforhold hos den samme arbejdsgiver, tages der ved indplaceringen på løntrinnet hensyn til perioder med relevant arbejds erfaring erhvervet inden for rammerne af dette tidligere ansættelsesforhold. Hvis den relevante arbejds erfaring på mindst ét år er blevet erhvervet inden for rammerne af et ansættelsesforhold hos en anden arbejdsgiver, sker indplaceringen på løntrin 2 eller – i tilfælde af en ansættelse før den 31. januar 2010, og på betingelse af en erhvervet relevant arbejds erfaring på mindst tre år – på løntrin 3. Uafhængigt af dette kan arbejdsgiveren i tilfælde af nyansættelser med henblik på at dække personalemæssige behov tage helt eller delvist hensyn til perioder, der er tilbagelagt inden for rammerne af en tidligere erhvervs mæssig beskæftigelse, med henblik på indplaceringen på et løntrin, hvis denne beskæftigelse er befordrende for den påtænkte beskæftigelse.

Forklaringer vedrørende § 16, stk. 2:

1. Relevant erhvervs erfaring er en erhvervs erfaring inden for den tildelte beskæftigelse eller inden for en beskæftigelse, der svarer til den tildelte opgave.

[...]

3. Der foreligger et tidligere ansættelsesforhold som omhandlet i andet punktum, når den periode, der er forløbet mellem afslutningen af det tidligere ansættelsesforhold og starten på det nye, ikke overstiger seks måneder [...]

[...]

3. Arbejdstagerne forfremmes til det næste løntrin – fra løntrin 3 at regne afhængigt deres præstationer som omhandlet i § 17, stk. 2 – efter at de ved deres arbejdsgiver har fuldført de følgende perioder med uafbrudt beskæftigelse i samme lønklasse (oprykning til højere løntrin):

- løntrin 2, efter ét år i løntrin 1
- løntrin 3, efter to år i løntrin 2
- løntrin 4, efter tre år i løntrin 3
- løntrin 5, efter fire år i løntrin 4 [...]

9 Direktiv 1999/70 om iværksættelse af rammeaftalen blev gennemført i tysk ret ved Gesetz über Teilzeitarbeit und befristete Arbeitsverträge (Teilzeit- und Befristungsgesetz) (lov om deltidsbeskæftigelse og tidsbegrænsede ansættelseskontrakter) af 21. december 2000, som ændret ved lov af 20. december 2011 (herefter »TzBfG«).

10 Under overskriften »Princippet om forbud mod forskelsbehandling« bestemmer TzBfG's § 4 i stk. 2:

»Arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse må ikke grundet arbejdskontraktens tidsbegrænsning behandles mindre gunstigt end sammenlignelige fastansatte arbejdstagere, medmindre forskelsbehandlingen er begrundet i objektive forhold. En arbejdstager med tidsbegrænset ansættelse skal for en bestemt referenceperiode mindst tildeles arbejdsvederlag eller en anden delelig ydelse, der kan opgøres i penge, og som ydes for referenceperioden, i et omfang, som svarer til varigheden af vedkommendes ansættelse som andel af referenceperioden. Hvis visse ansættelsesvilkår afhænger af arbejdsancienniteten ved det samme driftssted eller den samme virksomhed, skal der for arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse tages hensyn til de samme perioder som for fastansatte arbejdstagere, medmindre forskelsbehandlingen er begrundet i objektive forhold.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

11 I perioden fra 1997 til 2014 arbejdede sagsøgeren, som er tysk statsborger, uden afbrydelse som lærer på forskellige skoler og gymnasier i Frankrig. Den 8. september 2014, dvs. mindre end seks måneder efter denne beskæftigelses ophør, blev hun ansat som lærer af delstaten Niedersachsen. Hendes arbejdskontrakt var omfattet af TV-L, som fastsatte hendes indplacering i aflønningsskemaet under hensyn til det for hende fastsatte løntrin.

12 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at den erhvervserfaring, som WN havde erhvervet i Frankrig, blev anerkendt af Land Niedersachsen som relevant erhvervserfaring som omhandlet i TV-L's § 16, stk. 2, med henblik på hendes indplacering i dette skema.

13 De beskæftigelsesperioder, der var blevet tilbagelagt i Frankrig, blev imidlertid kun delvist taget i betragtning af Land Niedersachsen ved fastsættelsen af det løntrin, som WN blev indplaceret på. Som følge deraf blev hun indplaceret på løntrin 3 i 11. klasse i aflønningsskemaet. Den forelæggende ret har anført, at WN's 17 års erhvervserfaring erhvervet i Frankrig i henhold til TV-L's § 16, stk. 2, som fastsætter et loft for hensyntagen til relevant erhvervserfaring erhvervet hos en anden arbejdsgiver, kun blev taget i betragtning med tre år.

- 14 WN har gjort gældende, at hvis hun havde erhvervet 17 års relevant arbejds erfaring inden for rammerne af et tidligere ansættelsesforhold hos den samme arbejdsgiver – i den foreliggende sag Land Niedersachsen – som omhandlet i denne § 16, stk. 2, ville hun ved starten af sit nye ansættelsesforhold hos denne arbejdsgiver være blevet indplaceret på løntrin 5 i denne samme lønklasse i aflønningsskemaet, jf. denne bestemmelse.
- 15 Som følge deraf anmodede hun den 20. oktober 2014 Land Niedersachsen om at blive indplaceret på løntrin 5 i 11. klasse i aflønningsskemaet og om med tilbagevirkende kraft at modtage den tilsvarende aflønning. Land Niedersachsen afslog denne anmodning med den begrundelse, at den relevante erhvervs erfaring på mere end tre år, som WN kunne påberåbe sig, var erhvervet hos en anden arbejdsgiver end Land Niedersachsen og derfor ikke kunne tages i betragtning i fuldt omfang.
- 16 WN anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse ved den kompetente arbejdsret i første instans og fik medhold i søgsmålet, hvilket gav anledning til en omplacering af hende. Den forelæggende ret har anført, at WN havde gjort gældende, at hendes indplacering i løntrin 3 i denne lønklasse var urigtig, fordi den manglende hensyntagen til hele hendes relevante arbejds erfaring erhvervet i Frankrig udgjorde en forskelsbehandling, der var i strid med ligebehandlingsprincippet og arbejdskraftens frie bevægelighed. Landesarbeitsgericht (regional appeldomstol i arbejdsretlige sager, Tyskland) gav medhold i den af Land Niedersachsen iværksatte appel og ophævede dommen afsagt i første instans. WN har derfor iværksat en »revisionsanke« for Bundesarbeitsgericht (forbundsdomstol i arbejdsretlige sager), idet hun har nedlagt påstand om, at dommen i første instans stadfæstes.
- 17 Da den forelæggende ret nærer tvivl om, hvorvidt den omhandlede nationale bestemmelse er forenelig med EU-retten, har den besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

»Skal artikel 45, stk. 2, TEUF og artikel 7, stk. 1, i [forordning nr. 492/2011] fortolkes således, at de er til hinder for en bestemmelse som den i [TV-L's] § 16, stk. 2, [...] [fastsatte], hvorefter relevant erhvervs erfaring, som er opnået hos den hidtidige arbejdsgiver, har en privilegeret stilling ved indplaceringen på trin i et overenskomstmæssigt lønsystem efter genansættelse, idet denne erhvervs erfaring i henhold til TV-L's § 16, stk. 2, andet punktum, anerkendes uden begrænsning, mens relevant erhvervs erfaring, der er opnået hos andre arbejdsgivere, i henhold til TV-L's § 16, stk. 2, tredje punktum, kun anerkendes med højst tre år, når denne privilegerede stilling er påbudt i henhold til EU-retten ved [rammeaftalens] § 4, stk. 4, [...]?»

Det præjudicielle spørgsmål

- 18 Indledningsvis bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer Domstolen at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra denne synsvinkel påhviler det Domstolen i givet fald at omformulere de spørgsmål, der forelægges den. Den omstændighed, at en national ret rent formelt har udformet det præjudicielle spørgsmål under henvisning til bestemte EU-retlige bestemmelser, er ikke til hinder for, at Domstolen oplyser denne ret om alle de fortolkningsmomenter, der kan være til nytte ved afgørelsen af den sag, som verserer for denne, uanset om den henviser til dem i sine spørgsmål. Det tilkommer herved Domstolen fra samtlige de oplysninger, der er fremlagt af den nationale ret, navnlig af forelæggelsesafgørelsens præmisser, at udlede de EU-retlige elementer, som det under hensyn til sagens genstand er nødvendigt at fortolke (dom af 28.3.2019, Cogeco Communications, C-637/17, EU:C:2019:263, præmis 35).

- 19 I den foreliggende sag fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at den i hovedsagen omhandlede lovgivning finder anvendelse uden forskel på alle arbejdstagere ansat af en delstat uanset deres nationalitet. Derimod indfører den en forskel i behandlingen af arbejdstagerne, alt efter ved hvilken arbejdsgiver erhvervserfaringen er blevet erhvervet.
- 20 I modsætning til den sag, der gav anledning til dom af 5. december 2013, Zentralbetriebsrat der gemeinnützigen Salzburger Landeskliniken (C-514/12, EU:C:2013:799), hvor den omhandlede nationale foranstaltning vedrørte læger og sundhedsfagligt personale fra andre medlemsstater end Republikken Østrig og ansat hos Land Salzburg (delstaten Salzburg, Østrig), fremgår det i den foreliggende sag af forelæggelsesafgørelsen, at WN er en tysk statsborger, som, inden hun blev ansat som lærer ved en skole i Land Niedersachsen i Tyskland, havde opholdt sig på en anden medlemsstats område og dér havde undervist på forskellige skoler og gymnasier. Det er således ikke på grundlag af de sagsakter, Domstolen råder over, muligt at anse WN for at være en statsborger i en medlemsstat, der på en anden medlemsstats område er blevet behandlet anderledes med hensyn til beskæftigelses- og arbejdsvilkår på grund af sin nationalitet.
- 21 I denne sammenhæng kan hovedsagen ikke anses for at vedrøre en forskelsbehandling på grundlag af nationalitet som omhandlet i artikel 45, stk. 2, TEUF og artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 492/2011.
- 22 Under disse omstændigheder, og henset til de oplysninger, den forelæggende ret har fremsendt, bør det forelagte spørgsmål omformuleres med henblik på at give den forelæggende ret brugbare fortolkningsbidrag.
- 23 Det fremgår nemlig af forelæggelsesafgørelsen, at Bundesarbeitsgericht (forbundsdomstol i arbejdsretlige sager) i virkeligheden søger oplyst, om artikel 45, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en national lovgivning, der med henblik på at fastlægge lønnens størrelse for en arbejdstager, der er ansat som skolelærer af en lokal eller regional myndighed, kun tager tidligere fagligt relevante beskæftigelsesperioder med en samlet varighed på højst tre år i betragtning, som denne arbejdstager har tilbagelagt i en anden medlemsstat ved en anden arbejdsgiver end denne myndighed.
- 24 Det bemærkes i denne henseende, at alle EUF-traktatens bestemmelser vedrørende den frie bevægelighed for personer og bestemmelserne i forordning nr. 492/2011 skal gøre det lettere for statsborgerne i medlemsstaterne at udøve erhvervmæssig beskæftigelse af enhver art på hele Unionens område, og at disse bestemmelser er til hinder for foranstaltninger, som kan skade disse borgere, såfremt de ønsker at udøve en lønnet beskæftigelse på en anden medlemsstats område (dom af 10.10.2019, Krahs, C-703/17, EU:C:2019:850, præmis 40).
- 25 Medlemsstaternes statsborgere har nærmere bestemt en ret, som de afleder direkte af traktaten, til at forlade deres oprindelsesmedlemsstat og rejse ind i og tage ophold i en anden medlemsstat med henblik på at udøve beskæftigelse dér. Følgelig er artikel 45 TEUF til hinder for enhver national foranstaltning, som kan gøre det vanskeligere eller mindre attraktivt for unionsborgerne at udøve de ved denne bestemmelse sikrede grundlæggende friheder (dom af 10.10.2019, Krahs, C-703/17, EU:C:2019:850, præmis 41).
- 26 En national lovgivning, som ikke tager hensyn til samtlige tidligere perioder med tilsvarende beskæftigelse, som er blevet fuldført i en anden medlemsstat end den vandrende arbejdstagers oprindelsesmedlemsstat, kan således gøre udøvelsen af arbejdskraftens frie bevægelighed mindre tiltrækkende i strid med artikel 45, stk. 1, TEUF (jf. i denne retning dom af 30.9.2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, præmis 74, og af 10.10.2019, Krahs, C-703/17, EU:C:2019:850, præmis 54).
- 27 Det bemærkes for så vidt angår hovedsagen, at der i henhold til TV-L's § 16, stk. 2, kun delvist tages hensyn til den relevante erhvervserfaring, som en person, der ansættes ved Land Niedersachsen, har erhvervet hos en anden arbejdsgiver end denne delstat.

- 28 Som det imidlertid fremgår af Domstolens praksis, bør der for så vidt nærmere angår den delvise hensyntagen til relevant erhvervs erfaring sondres mellem på den ene side den tilsvarende erhvervs erfaring og på den anden side alle andre former for erhvervs erfaring, som blot er nyttig ved varetagelsen af hvervet som skolelærer (dom af 10.10.2019, Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, præmis 51).
- 29 For så vidt angår den tilsvarende erhvervs erfaring skal det bemærkes, at tyske vandrende arbejdstagere – herunder dem, der kommer fra Land Niedersachsen – som påtænker at varetage funktionen som skolelærer eller et tilsvarende hverv ved en eller flere skoler eller sammenlignelige institutioner uden for denne delstat eller i en anden medlemsstat end Forbundsrepublikken Tyskland i en periode på mere end tre år, afskrækkes fra at gøre dette. Disse arbejdstagere afskrækkes navnlig fra at forlade deres oprindelsesmedlemsstat og rejse ind i en anden medlemsstat med henblik på at udøve beskæftigelse som skolelærer eller en tilsvarende funktion dér, hvis de ved deres tilbagevenden til Land Niedersachsens område – på trods af, at de i det væsentlige har udført det samme arbejde i denne anden medlemsstat – ikke af Land Niedersachsen får godskrevet hele deres erhvervs erfaring ved fastlæggelsen af deres lønindplacering (jf. i denne retning dom af 30.9.2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, præmis 74, og af 10.10.2019, Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, præmis 47).
- 30 I den foreliggende sag ville en hensyntagen til den samlede tilsvarende erhvervs erfaring erhvervet af vandrende tyske arbejdstagerne – herunder dem, som kommer fra Land Niedersachsen – ved en skole eller en sammenlignelig institution beliggende i en anden medlemsstat end Forbundsrepublikken Tyskland medføre, at disse arbejdstagere, som i mere end tre år har varetaget hvervet som skolelærer eller et tilsvarende hverv, med henblik på deres lønmæssige indplacering ville blive undergivet de samme betingelser som arbejdstagere i Land Niedersachsen, der har varetaget stillingen som skolelærer i beskæftigelsesperioder af samme samlede varighed ved denne delstats skoler. Det kan derfor med rimelighed antages, at der er tale om et forhold, der er relevant ved disse arbejdstageres beslutning om at søge ansættelse som skolelærere ved skoler beliggende i en anden medlemsstat end Forbundsrepublikken Tyskland og forlade deres oprindelsesmedlemsstat (jf. i denne retning dom af 10.10.2019, Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, præmis 49).
- 31 Hvad derimod angår hensyntagen til den samlede erhvervs erfaring, som uden at være tilsvarende blot viser sig nyttig for varetagelsen af hvervet som skolelærer, kræver princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed som fastsat i artikel 45 TEUF ikke, at denne tages i betragtning, fordi en sådan hensyntagen ikke er nødvendig for at sikre, at arbejdstagere ansat af Land Niedersachsen, som aldrig har udøvet deres ret til fri bevægelighed, og arbejdstagere, der har udøvet denne ret, undergives de samme betingelser ved deres indplacering i lønklasser. En antagelse om, at en arbejdstager – hvis samlede tilsvarende erhvervs erfaring erhvervet i en anden medlemsstat end den pågældendes oprindelsesmedlemsstat vil blive taget i betragtning ved den pågældendes første lønmæssige indplacering som skolelærer ved en skole i Land Niedersachsen – ville blive afskrækket fra at forlade sin oprindelsesmedlemsstat, hvis alle andre former for erhvervs erfaring, som vedkommende vil kunne erhverve i denne anden medlemsstat, ikke tages i betragtning, forekommer at hvile på en række omstændigheder, der er alt for usikre og indirekte til, at dette kan antages at udgøre en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed (jf. i denne retning dom af 10.10.2019, Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, præmis 50).
- 32 I den foreliggende sag fremgår det af sagsakterne, at den erhvervs erfaring, som WN har erhvervet i Frankrig, i henhold til de nationale bestemmelser, som er underlagt en streng fortolkning, er blevet anerkendt af Land Niedersachsen som erhvervs erfaring, der er erhvervet i forbindelse med en beskæftigelse, der i det væsentlige er tilsvarende den, hun er blevet ansat af den nævnte delstat til at udøve.

- 33 Det følger deraf, at når en lovgivning som den i hovedsagen omhandlede ikke tager hensyn til samtlige tidligere perioder med tilsvarende beskæftigelse, som er blevet tilbagelagt i en anden medlemsstat end den vandrende arbejdstagers oprindelsesmedlemsstat, kan den gøre udøvelsen af arbejdskraftens frie bevægelighed mindre tiltrækkende i strid med artikel 45, stk. 1, TEUF, og den udgør derfor en hindring for denne frihed.
- 34 En sådan foranstaltning kan kun godkendes, hvis den forfølger et af de legitime mål, som fremgår af EUF-traktaten, eller hvis den er begrundet i tvingende almene hensyn. Hertil kræves det imidlertid desuden, at anvendelsen af en sådan foranstaltning skal være egnet til at sikre gennemførelsen af det pågældende mål og ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det (dom af 10.10.2019, Krah, C-703/17, EU:C:2019:850, præmis 55).
- 35 Hvad for det første angår spørgsmålet om, hvorvidt den nævnte foranstaltning kan begrundes med henvisning til det formål, der består i at sikre overholdelsen af ligebehandlingsprincippet mellem arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og fastansatte, har den forelæggende ret anført, at TV-L's § 16, stk. 2, andet punktum, vedrører situationer, hvor tidsbegrænset ansatte arbejdstagere genansættes af den samme arbejdsgiver. Den nævnte retsinstant har præciseret, at denne nationale bestemmelse tilsigter at give arbejdstagere, der gentagne gange genansættes, adgang til de højere løntrin. Samme retsinstant har tilføjet, at TzBfG's § 4, stk. 2, første punktum, som gennemfører rammeaftalens § 4, stk. 4, er affattet med henblik på at behandle arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og fastansatte arbejdstagere på samme måde for så vidt angår anerkendelse af deres anciennitet.
- 36 Det bemærkes i denne henseende, at det fremgår af sagsakterne, at medregning af hele den tilsvarende erhvervede erhvervs erfaring i henhold til TV-L's § 16, stk. 2, på ingen måde er forbeholdt personer, der har erhvervet deres erhvervs erfaring inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelser. Det er på ingen måde udelukket, at en person, der har opsagt en tidsbegrænset ansættelseskontrakt, som vedkommende har indgået med Land Niedersachsen, vil kunne beslutte sig for at indgå en ny ansættelseskontrakt med denne delstat før udløbet af en periode på seks måneder fra afslutningen af det tidligere ansættelsesforhold og begyndelsen på det nye og vil kunne drage fordel af den regel, der er fastsat i TV-L's § 16, stk. 2.
- 37 I den foreliggende sag fremgår det ikke af sagsakterne for Domstolen, om WN's ansættelsesforhold i Frankrig var af tidsbegrænset karakter eller ej. Denne faktiske omstændighed er imidlertid af ringe betydning. Således er WN under alle omstændigheder underlagt anvendelsen af det loft, der er fastsat i TV-L's § 16, stk. 2, ved indgåelsen af en ansættelseskontrakt med Land Niedersachsen, mens en arbejdstager, der har haft en tilsvarende beskæftigelse som WN inden for rammerne af et tidligere ansættelsesforhold hos Land Niedersachsen, drager fordel af, at der tages hensyn til hele vedkommendes tilsvarende erhvervs erfaring ved indgåelsen af en ny kontrakt med denne delstat, uafhængigt af, om den tidligere ansættelseskontrakt var af begrænset varighed eller tidsbegrænset.
- 38 Det er i øvrigt ikke nødvendigt for at sikre ligebehandling af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og fastansatte arbejdstagere, at der delvist ses bort fra tidligere erhvervet tilsvarende erhvervs erfaring for arbejdstagere, der har arbejdet for en anden arbejdsgiver. Derudover kræver ligebehandlingsprincippet ikke på nogen måde, at arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse favoriseres sammenlignet med en sådan anden gruppe af arbejdstagere.
- 39 Land Niedersachsen og den tyske regering har for det andet som begrundelse gjort gældende, at erfaring erhvervet hos den samme arbejdstager gør den pågældende arbejdstager i stand til at udføre sine opgaver bedre. Med henblik på at sikre lønmæssig rimelighed kan denne fordel belønnes med tildeling af en højere løn til de arbejdstagere, der besidder en sådan erhvervs erfaring.

- 40 Det er i denne henseende tilstrækkeligt at bemærke, at det fremgår af sagsakterne for Domstolen, at den erhvervserfaring, som WN har erhvervet i Frankrig, er blevet anerkendt af Land Niedersachsen som erhvervserfaring, der er erhvervet inden for rammerne af en beskæftigelse, der i det væsentlige er tilsvarende den, hun skal udøve inden for rammerne af sit ansættelsesforhold hos denne delstat. For så vidt som denne erfaring i den foreliggende sag er blevet anset for i det væsentlige at være tilsvarende en erfaring erhvervet ved skolerne i Land Niedersachsen, kan den omstændighed, at denne erhvervserfaring er erhvervet i en anden medlemsstat, ikke begrunde fastsættelsen af et loft for dens medregning. En national foranstaltning som den i hovedsagen omhandlede, som i begrænset omfang tager hensyn til den tilsvarende erfaring, kan ikke anses for at sikre en fuld hensyntagen til denne erfaring og er som følge deraf ikke egnet til at sikre virkeliggørelsen af dette formål (jf. i denne retning dom af 8.5.2019, Österreichischer Gewerkschaftsbund, C-24/17, EU:C:2019:373, præmis 88).
- 41 For det tredje har Land Niedersachsen og den tyske regering gjort gældende, at den i hovedsagen omhandlede foranstaltning er begrundet med henvisning til formålet om at sikre arbejdstagernes loyalitet over for deres arbejdsgiver. Inden for rammerne af denne argumentation har den tyske regering tilføjet, at i modsætning til det, der var tilfældet i den sag, der gav anledning til dom af 30. september 2003, Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513), hvor forskellige østrigske universiteter konkurrerede med hinanden, gælder det i hovedsagen, at visse arbejdsbetingelser såsom undervisningens indhold og lønnen er ens på alle de offentlige skoler i Land Niedersachsen. Det følger heraf, at den i hovedsagen omhandlede lovgivning er egnet til at sikre gennemførelsen af formålet om at sikre arbejdstagernes loyalitet over for deres arbejdsgiver.
- 42 Det bemærkes i denne henseende, at den forelæggende rets tredje spørgsmål i den sag, der gav anledning til dom af 30. september 2003, Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513), bl.a. vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt et særligt anciennitetstillæg, der var fastsat i den østrigske lovgivning, kunne anses for at være en ydelse, der havde til formål at belønne østrigske universitetsprofessorer for deres loyalitet over for deres eneste arbejdsgiver, dvs. den østrigske stat. I den foreliggende sag gælder det lige som i den nævnte sag, at selv om alle lærerne ved de offentlige skoler er ansat hos en enkelt arbejdsgiver, nemlig Land Niedersachsen, er de tilknyttet forskellige offentlige skoler i denne delstat.
- 43 I denne sammenhæng skal det for så vidt angår den af Land Niedersachsen og den tyske regering fremførte argumentation dels bemærkes, at selv hvis det antages, at visse arbejdsbetingelser, såsom undervisningens indhold og lønnen, er ens for alle de offentlige skoler i Land Niedersachsen, kan det ikke udelukkes, at der findes andre betingelser, som kan skabe en konkurrence mellem disse skoler, såsom eksempelvis de sidstnævntes ry. Under alle omstændigheder konkurrerer disse skoler – på arbejdsmarkedet for lærere ved offentlige skoler – med skoler fra andre lokale eller regionale myndigheder, med skoler i andre medlemsstater og med skoler i tredjelande.
- 44 Derfor er den i hovedsagen omtvistede foranstaltning i modsætning til det, der anføres i den argumentation fra Land Niedersachsen og den tyske regering, der er nævnt i denne doms præmis 41, ikke egnet til at fremme en skolelærers loyalitet, i det omfang denne skolelærers løn, som fastsættes på grundlag af vedkommendes erhvervserfaring, også tilkommer den pågældende, hvis denne skifter skole inden for denne delstat (jf. analogt dom af 30.9.2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, præmis 84, og kendelse af 10.3.2005, Marhold, C-178/04, ikke trykt i Sml., EU:C:2005:164, præmis 36).
- 45 Dels skal det bemærkes, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede vil kunne have betydning for den beslutning, som skolelærerne træffer ved valget mellem en stilling på en skole i Land Niedersachsen og en stilling på en skole uden for denne delstats område eller uden for Forbundsrepublikken Tysklands område (jf. analogt dom af 30.9.2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, præmis 85, og kendelse af 10.3.2005, Marhold, C-178/04, ikke trykt i Sml., EU:C:2005:164, præmis 37).

- 46 Derfor medfører den i hovedsagen omhandlede lovgivning en afskærmning af arbejdsmarkedet for skolelærere på Land Niedersachsens område, og dette er i modstrid med selve princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed (jf. analogt dom af 30.9.2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, præmis 86, og kendelse af 10.3.2005, Marhold, C-178/04, ikke trykt i Sml., EU:C:2005:164, præmis 38).
- 47 Henset til den særlige kendetegn ved den i hovedsagen omhandlede foranstaltning må det fastslås, at den hindring, den medfører, ikke i den foreliggende sag kan begrundes med henvisning til formålet om at sikre arbejdstagernes loyalitet over for deres arbejdsgivere.
- 48 Land Niedersachsen har for det fjerde gjort gældende, at en anerkendelse af hele den erhvervserfaring, der er erhvervet hos den samme arbejdsgiver, giver de arbejdstagere, der har erhvervet en sådan erfaring, en tilskyndelse til at søge genansættelse hos sidstnævnte inden for seks måneder fra afslutningen af det tidligere ansættelsesforhold.
- 49 Det skal i denne henseende præciseres, at WN, som det fremgår af denne doms præmis 11, blev ansat som skolelærer af Land Niedersachsen mindre end seks måneder efter afslutningen af sit tidligere ansættelsesforhold hos en anden arbejdsgiver.
- 50 Det bemærkes, at den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning omfatter to elementer, nemlig for det første en fuldstændig medregning af beskæftigelsesperioder tilbagelagt i delstatens tjeneste og for det andet en udelukkelse af en del af den tilsvarende erhvervserfaring erhvervet hos en anden arbejdsgiver end denne delstat. Land Niedersachsen har gjort gældende, at en fuldstændig medregning af beskæftigelsesperioder tilbagelagt i delstatens tjeneste tilskynder arbejdstagere til at søge genansættelse efter ophøret af deres ansættelsesforhold, men delstaten har ikke forklaret grundene til, at den mener, at loftet for medregning af tilsvarende erhvervserfaring erhvervet hos en anden arbejdsgiver end Land Niedersachsen skulle bidrage til genansættelse ved denne delstat.
- 51 Under alle omstændigheder tilskynder en national foranstaltning som den i hovedsagen omhandlede, som udelukker en del af den tilsvarende erhvervserfaring, der er erhvervet hos en anden arbejdsgiver end den i hovedsagen omhandlede delstat eller hos en arbejdsgiver i en anden medlemsstat, efter sin karakter ikke til genansættelse af arbejdstagere, der har erhvervet erfaring hos denne lokale eller regionale myndighed. Den hindrer dem derimod i at opnå en tilsvarende erhvervserfaring i en anden medlemsstat hos en anden arbejdsgiver end den nævnte lokale myndighed. Det følger heraf, at denne foranstaltning ikke kan anses for at være egnet til at sikre gennemførelsen af det forfulgte formål.
- 52 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 45, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en national lovgivning, der med henblik på at fastlægge lønnens størrelse for en arbejdstager, der er ansat som skolelærer ved en lokal eller regional myndighed, kun tager tidligere beskæftigelsesperioder med en samlet varighed på højst tre år i betragtning, som denne arbejdstager har tilbagelagt i en anden medlemsstat hos en anden arbejdsgiver end denne lokale eller regionale myndighed, når denne beskæftigelse er tilsvarende den virksomhed, som denne arbejdstager skal udøve inden for rammerne af hvervet som skolelærer.

Sagsomkostninger

- 53 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

Artikel 45, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en national lovgivning, der med henblik på at fastlægge lønnens størrelse for en arbejdstager, der er ansat som skolelærer ved en lokal eller regional myndighed, kun tager tidligere beskæftigelsesperioder med en samlet varighed på højst tre år i betragtning, som denne arbejdstager har tilbagelagt i en anden medlemsstat hos en anden arbejdsgiver end denne lokale eller regionale myndighed, når denne beskæftigelse er tilsvarende den virksomhed, som denne arbejdstager skal udøve inden for rammerne af hvervet som skolelærer.

Underskrifter